

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

5 An Censura sub conditione comprehe[n]dat eum, qui mutauit
domicilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

SECTIO V.

3
 Signis an-
 tis mple
 tam condi-
 tionem
 miet do-
 micilium
 vus ubi
 dicitur, quo-
 niā cen-
 su-
 4

In qua re dicendum cenfeo in primis, quando-
 cunque censura est lata per statutum generale pro-
 pter futuram actionem, si quis mutet domicilium
 ante completam conditionem, etiam si postea agatur
 contra statutum: non incurrere censuram. Hoc e-
 videns, quia ille iam non obligatur illo statuto, ci-
 iam sit extra territorium, & extra iurisdictionem
 alterius Prælati. Et hoc a fortiori coniungitur ex ca-
 pitulo fin. de Confit. in 6. v. legenti patebit.

Alio modo potest hoc contingere, quando non
præcessit delictum, præcessit tamen aliqua causa, quæ
in iudicio trahi cepta est; vt si præcessit aliquis con-
tractus, vel debitum, cuius executio coram superio-
ri postulata fuerat per citationem partis, & alia, quæ
ad litem inchoandam requiruntur: tunc enim si ex
tali causa, vel in ordine ad progressum eius orta est
impositio censuræ sub conditione intra certum tem-
pus quamuis eo tempore miteretur domiciliū, semper
manet subiectio in ordine ad talem causam: quæ
est expressa decisio Gregorij IX. in cap. *proposuisti*.

5
Censurā
lata sub
condicione
respiciente
præteritum
factum
tempore
domicilii
commisſi
mutato
domicilio
non vita-
tur.
Prior mo-
dus quo te
contingere
potest.

Glossa
Innocent.
Abbas.

de Foro competent. Simileque habetur in l. Si quis, 7. ff. de Iudiciis. Et in hoc casu vera est sententia Gloss. Innoc. Abbas & aliorum in capite, *Præterea*, 2. de Appellationibus, quatenus aiunt, per mutationem domicilij, non tolli vim censuræ sub prædicta conditione propolite; id enim procedit solum, quando tale præcessit delictum, aut causæ inchoatio, ut ratione illius maneat aliquis subditus quoad talem causam, etiam si alioqui iurisdictionem muret, ut declaratum est. Videtur tamē in eo casu moderatio adhibenda, nimirum si huiusmodi persona in fraudem, vel proprio motu domicilium mutet. Nam, si ex præcepto Superioris propter commune bonū, vel aliam similem causam cogatur domicilium mutare, tunc omnino definit esse subditus priori iudici, etiam in causa coram illo inchoata, iuxta doctrinā Bart. in l. 1. ff. de Poen. & insinuatam a Gloss. in dict. l. Si quis, 7. ff. de Iudiciis ex l. Qui autem, ff. Si quis cautionibus. Si ergo in eo casu omnino mutatur subiectio, cessat obligatio omnino parendi priori Superiori, & consequenter in præsentī materia cessabit contumacia, ut propterea etiam si adueniente tempore impleatur conditio, non incurratur censura.

Bartol.
Glossa.
Limitatur
doctrina.

SECTIO VI.

Quomodo suspendatur censura sub conditione lata.

Per appellationem
suspenditur
censura.

Per appellationem
non solum
suspenditur
censura
sed etiam
præceptum.

Hæc questio necessaria est ad huius materiæ complementum. In qua primo dicendum est, huiusmodi sententiam suspendi per interpositam appellationem, ut expresse definitur in ca. *Præterea*, 2. de Appellationibus. Quia per appellationem transfertur causa ad alium iudicem. Cum ergo prior sententia conditionalis nihil operata esset ante conditionem expletam, & tempore, quo impletur conditio, iam sit iurisdicō suspensa per appellationem, suam vim amittit: ut sumitur etiam ex c. *Cum contingat*, de Offic. deleg. c. *Per ius*, de Sent. exco. in c. & c. *Solent*, eod. tit. in 6. ubi duo sunt aduertenda. Vnum est, per hanc appellationem non solum suspendi censuram, sed etiam præceptum, seu obligationem exequendi id, quod sub censura præcipitur: ita ut expleto termino præscripto in tali sententia, non solum non incurratur censura, sed etiam non peccetur, non exequendo mandatum. Quia in totum hoc appellatio fertur: imo ideo appellatur à censura, quia appellatur à præcepto: quod tibi est principaliter intentum: censura vero est quasi accessorium: parumque utilis esset appellatio, si excusaret à poena, & nō à culpa. Atque hæc est sententia communis Canonistarum in dict. c. *Præterea*, qui limitationem adhibent, quando appellans satis declarat se appellare à sola censura, & nō à mandato. Quod per se manifestum est, raro tamen contingit. Neque est ita interpretanda appellatio, nisi ex verbis satis constet.

Aliud observandum est, oportere appellationem esse legitimam, ut iura tradunt, & ratio ipsa naturalis docet. Vt autem legitima sit, duo potissimum requiruntur. Primum, ut sit ex causa probabili, & sufficiente: & quantum attinet ad externum forum servande sunt Iurisperitorum regulæ, & ad præsentem materiam applicandæ, nimirum, ut si sententia sit interlocutoria, appellatio esse debeat ex causa rationabili, & coram iudice probanda, iuxta c. *Prædictus*, de Appel. & c. *Romana*, §. vlt. eod. tit. in 6. At vero, cum appellatio est à sententia definitiva, ut admitatur, & valeat in illo foro, non est necessarium causam exprimere, sed simpliciter appellare, ut est communis doctrinā in l. 2. ff. de Appel. Censebitur autem in præsentī materia sententia interlocutoria, quado vel confertur servato ordine, & strepitu iudicij, vel non fertur in tota causa, sed circa aliquem eius articulum, interponitur, iuxta doctrinam Abb.

communem in c. *Auditū*, de Procu. n. 5. & Rub. ut si te non contest. n. 4. & tunc oportebit, causam appellationis proponere coram iudice à quo, & illam probare coram iudice ad quem appellatur. Quando vero respectu totius causæ iuridicè tractata fuerit inposita censura, censebitur definitiva, & tunc sufficiet simpliciter appellare, quantum ad externū forum spectat. Quod vero attinet ad forum conscientie, si quis bona fide appeller intelligens se habere causam sufficientem, & probabilem, id satis erit: si autem mala fide id faceret, solum ad dilutionem litis, sciens appellationem esse inuitam, & sine causa, graviter peccaret, & (ut opinor) non suspenderet vim præcepti, & censuræ, quia fraus & dolus nemini debent patrocinari, neque illa est vera defensio, sed offensio: nihilominus tamen in foro exteriori, quando non probatur talis defectus, semper habet appellatio prædictum effectum. Nisi esset in causa, in qua scilicet iura non habet locum appellatio, ut in causa fidei, vel in causa religiosi, quando secundum regulam corrigitur, ut habetur in capite, *Ad nostram*, & cap. *Reprehensibilis*, de Appel. & notat Paludan. 4. dist. 18. q. 1. art. 4. conclus. 2. & alij.

Secundo requiritur, ut talis appellatio debito tempore fiat. Quarunt autem circa hoc Canoniste, an huiusmodi appellatio interponenda sit tempore à iure præscripto ad legitime appellandum ab aliis sententiis, q. est tempus decem dierum, iuxta textum in capite, *Quod ad consultationem*, de re iudicata: an vero fieri possit toto tempore, quo conditio impleta non est. In qua re Abbas in dicto cap. *Præterea*, docet etiam ad hanc appellationem servandum esse tempus lege præscriptum, quia illudius est generale, & nulla est in iure facta exceptio de hac sententia: & ideo in illa etiam servandum est. Unde, cum ille numerus dierum computandus sit à die latæ sententiæ, iuxta l. 1. §. *B. dum*, ff. Quando appell. sit, quæ habetur etiam in c. *B. dum*, 2. q. 6. fit, ut intra primos decem dies à die sententiæ censuræ latæ appellandū ab ea sit, ut per appellationem suspendatur, etiam si terminus impleti conditionis durior sit.

Quæ opinio securior quidem est, & ad tollendas lites aptior: tamen in rigore & in conscientie foro contrariam sententiam existimo esse satis tutam, & an foro etiam exteriori secure possit iudices iuxta illam pronunciare, nimirum, quocumque tempore interponatur appellatio, dummodo sit ante expletum conditionis tempus, legitimam esse, & suspendere censuram. Quæ est opinio Glossæ, & aliorum in dicto capite, *Præterea*, quam referunt, & sequuntur Covarruvias dicto §. decimo, numero quarto, & Nauarrus in caput *Cum contingat*, de Rescrip. causa decima quarta. Quorum autoritas reddit hanc opinionem satis probabilem, & tutam: quæ etiam favorabilior est & mitior: ideoque (ceteris paribus) magis probanda. Favetque illi non parum dictum, capit. *Præterea*, ibi, *Medio tempore*: illa enim particula indefinita æquivalet universali, cū sit quali doctrinalis seu decilina: ergo totum illud intermedium, tempus est legitimum ad appellationem interponendam: atque in illo iure satis est hæc exceptio insinuata. Accedit, quod hæc sententia conditionata pro eo tempore, in quo nondum est impleta conditio, non simpliciter est sententia, sed secundum quid: quia conditionalis nihil ponit in esse, & ideo, quando conditio impletur, tunc ferri censetur: ergo mirum non est quod toto priori tempore ab ea appellari possit, & quod ea ratio non comprehendatur sub communi iure præsentiente tempus ad appellandum à sententia, utique absoluta, & perfecta.

In quo etiam aliquid singulare in censura, & præsertim in excommunicatione invenitur, nam ab illa, quando pure, & absolute lata est, appellari non potest, saltem quantum ad effectum suspendendi censuram.

Quod sit
tempus de
terminatum
appellandi
ad cen-
suram.

Abbas
opinat.

Verax
nie.

Glossa.

Covarr.
Blanc.

Discretem
inter cen-
suram la-
tam ab
iure, & sub
censuram.